

Fraud Insights

Novinky z oblasti prevence, odhalování
a vyšetřování podvodů

Případy podvodů spojených s COVID-19

Indikátory, rizika, prevence a vybrané případy
podvodů

Vydání červen/2020

1

Dopad COVID-19 na výskyt podvodů

2

Dopady COVID-19 na podvody finančního výkaznictví

3

Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky – podvody s finančními výkazy

4

Dopady COVID-19 na dodavatelský řetězec

5

Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky – dodavatelský řetězec

6

Dopady COVID-19 na phishing

7

Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky – phishing

1 Dopad COVID-19 na výskyt podvodů

Dobrý den, dovolte nám hádat...

...první myšlenka, která Vás napadla, když jste obdrželi tento zpravodaj, byla...

...„Zase téma koronaviru“...

To je jistě známkou toho, že pandemie koronaviru ovlivnila nejen náš osobní život a naše vztahy, ale i celé vnímání světa ekonomiky a businessu. A v budoucnu může mít i výraznější dopady. Mnoho společností zjistilo, že práce z domova (home office) může snížit jejich náklady a že zaměstnanci pracují efektivněji. Naopak mnoho společností zjistilo, že jejich zaměstnanci postrádají disciplínu.

Práce na dálku, zakázky cestování, zvýšená závislost na technologiích a ekonomická nejistota se staly v poslední době pro mnoho podniků skutečností. Společnosti se musely zaměřit na logistické a provozní výzvy, aby vyhověly potřebám všech zúčastněných stran. Tyto výzvy však nejsou jediné, kterým společnosti čelí. Krize také otevřela dveře zvýšenému tlaku, příležitostem a racionalizaci, které mohou vést k podvodům.

Podle průzkumu Association of Certified Fraud Examiners („ACFE“), který se uskutečnil od konce dubna do poloviny května 2020 mezi členy této asociace, již v květnu tohoto roku 68 % odborníků z oblasti boje proti podvodům zaznamenalo nebo pozorovalo nárůst výskytu podvodů, přičemž jedna čtvrtina respondentů uvádí, že pozorovaný nárůst byl významný. Téměř všichni respondenti průzkumu (93 %) uvedli, že v příštím roce (tj. do května 2021) očekávají další nárůst podvodů, přičemž více než polovina respondentů predikuje, že půjde o nárůst výrazný. Zdá se, že se situace vyvíjí velmi rychle a podvodníci se této situaci nadále přizpůsobují. Vzhledem k mnoha okolním faktorům, kvůli kterým je odhalování podvodů náročnější než obvykle, je nezbytné, aby společnosti při jejich detekci a odhalování využívaly stále pokročilejší řešení.

V tomto zpravodaji bychom Vás chtěli informovat o tom, jak je pandemií ovlivněn dodavatelský řetězec, o možném dopadu COVID-19 na podvody v oblasti finančního výkaznictví, co může být potenciálně nebezpečné pro Vaše zaměstnance z hlediska phishingu, a o tom, jak se organizace mohou chránit před těmito hrozbami podvodů.

Užijte si čtení.

2 Dopad COVID-19 na podvody finančního výkaznictví

Pandemie COVID-19 zasáhla téměř všechny země světa a **má dopad na téměř každou organizaci**. COVID-19 narušil nejen běžné obchodní operace a dodavatelské řetězce, ale vedl také ke zvýšenému riziku podvodů ve firmách a zejména k rizikům podvodů finančního výkaznictví.

Podle průzkumu ACFE:

Hlavním rizikovým faktorem je ve **22%** všech podvodů finančního výkaznictví nedostatečný vliv („tone from the top“) ze strany vrcholového managementu.

Při převládající práci z domova jsou opatření nebo kontroly na předcházení podvodům vystaveny novým nepředvídaným rizikům s odhadovaným **41%** nárůstem v oblasti podvodů finančního výkaznictví, které mohou být přímo spojeny s pandemií COVID-19 v následujících 12 měsících.

Ztráty spojené s podvody finančního výkaznictví patří obvykle mezi ty nejnákladnější s průměrnými ztrátami až **878 376** eur.

Manipulace s výnosy a prodeji

Organizace mohou manipulovat s údaji o obratu a výnosech ve snaze pokusit se minimalizovat dopad na výkonnost podniku.

Úpravy smluv a zkreslování obchodních praktik

Protože mnoho organizací neplní své závazky v důsledku problémů souvisejících s COVID-19, podniky nyní čelí riziku, že jejich obchodní partneři nesplní určité smluvní podmínky, což povede k možnému porušení smluv a manipulaci se smlouvami.

Kapitalizace výdajů

Společnosti nyní mají zvýšenou motivaci k tomu, aby kapitalizovaly výdaje za prodloužená a jiná účetní období, než aby je v příslušném období vykazovaly do nákladů, ve snaze minimalizovat své výdaje za stávající finanční období.

Manipulace s oceněním a snižování hodnoty

Vzhledem k tomu, že organizace čelí výraznému a nepředvídanému narušení obchodních procesů, může dojít ke znehodnocení určitých obchodních aktiv, a to jak hmotných, tak nehmotných, což může vést ke zkreslení opisů aktiv.

Nezveřejnění pravdivých informací

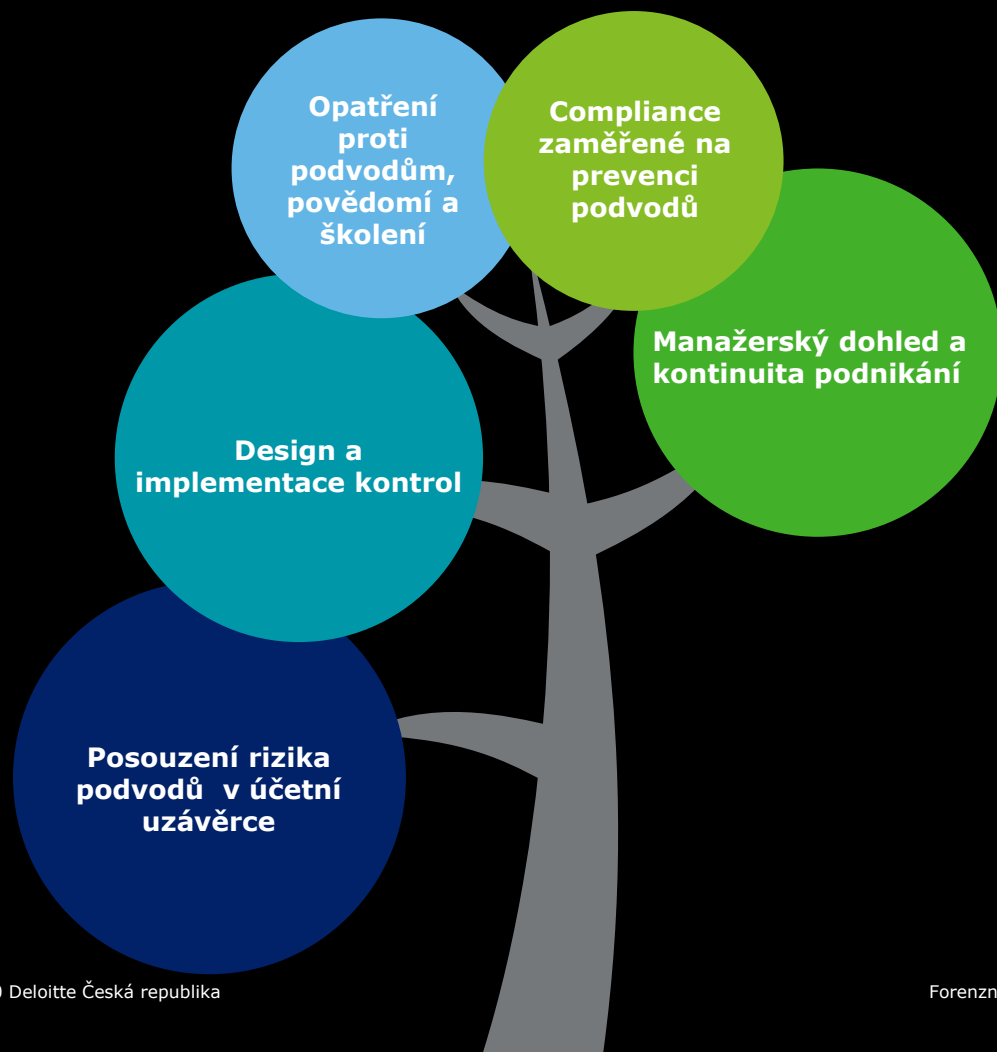
Organizace mohou být v pokušení neinformovat zúčastněné strany o celkovém dopadu COVID-19 na podnikání ve svých finančních výkazech.

Zachování prosperity likvidity

Vzhledem k tomu, že tržby z prodeje se prudce propadly, byly podniky nuceny sáhnout do svých peněžních rezerv, aby udržely své obchodní operace, mohly platit mzdy zaměstnancům a plnit další finanční závazky. Tato situace může mít vážný dopad na zachování dlouhodobého chodu podniků.

3 Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky

Posouzení rizika podvodů v účetní uzávěrci

Organizace musí revidovat dříve provedená hodnocení rizika podvodů finančního výkaznictví, aby identifikovaly jakékoli změny, posoudily nové úrovně rizika a provedly nezbytné úpravy úrovně rizika podvodů v důsledku dopadu COVID-19.

Design a implementace kontrol

Zaměření na obchodní operace spojené s velkým počtem zaměstnanců pracujících z domova vede k větší zranitelnosti kontroly. Interní kontroly mohou být v době krize obcházeny z důvodu účelnosti, aby obchodní procesy i nadále fungovaly, ale právě těchto okolností podvodníci zneužívají. Organizace tedy musí přehodnotit účinnost kontrol, které jsou zavedeny k zamezení podvodů.

Opatření proti podvodům, povědomí a školení

Právě v době krize se podvodníci zaměřují na společnosti a jednotlivce více než obvykle. Organizace proto musí zůstat neustále ostražitá a usilovat o dodržování předpisů, provádění interních a externích auditů nebo testování interních kontrol a posilovat činnosti s cílem minimalizovat ztráty a podvodné chování. Poskytněte zaměstnancům tipy nebo školení, jak se nestát obětí podvodů spojených s COVID-19, v důsledku čehož budou během své každodenní práce ostražitější.

Compliance zaměřené na prevenci podvodů

Neignorujte a nesnižujte své požadavky na dodržování předpisů nebo postupů, jako například oznamování podezření ze spáchání protiprávního jednání ve veřejném sektoru a dodržování podobných právních předpisů. Typická preventivní opatření by měla zahrnovat monitorování transakcí, zřízení týmu interního auditu, kontroly výkonu zaměstnanců nebo prověřování nových dodavatelů.

Manažerský dohled a kontinuita podnikání

Management musí být neustále ostražitý a usilovat o to, aby se minimalizovaly ztráty. Toho dosáhne zaměřením se na dodržování předpisů, interní a externí audit, testování interních kontrol a na posilování činností vedoucích k omezení podvodného chování.

4 Dopad COVID-19 na dodavatelský řetězec

Obecné narušení dodavatelských řetězců

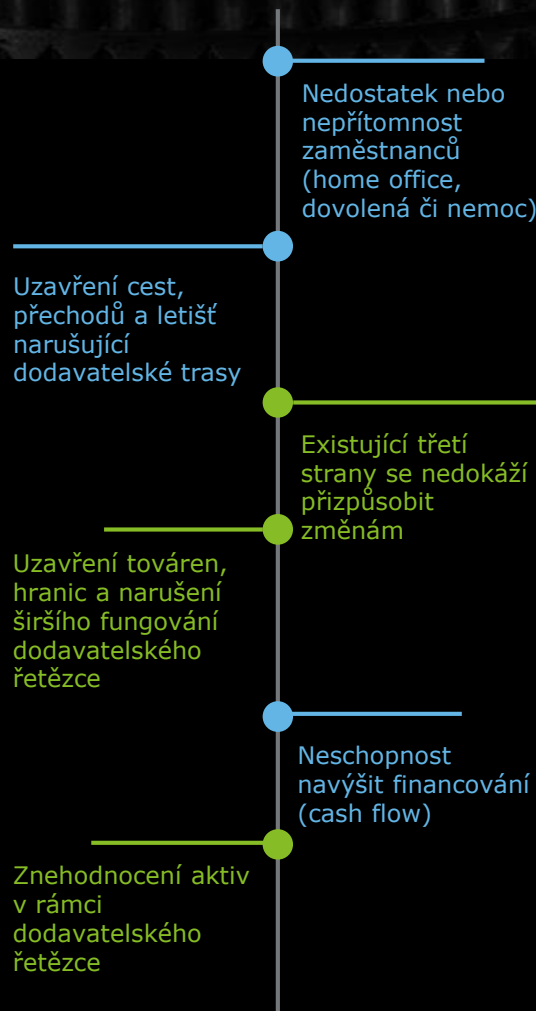
Organizace musí přizpůsobit řetězce, logistiku a výrobní procesy novému omezenému globálnímu obchodnímu prostředí. Jedná se o pokus včas reagovat na změny a účinně zmírnit dopady krizových opatření na své existující a fungující dodavatelské řetězce, stejně jako dopady bankrotů firem na jejich obchodní procesy.

Společnosti musí přijmout adekvátní, včasné a efektivní opatření, aby se jim povedlo zajistit kontinuitu svých obchodních operací, uspokojit poptávku a poskytnout podporu svým zaměstnancům.

Narušení existujících dodavatelských řetězců

Kromě narušení dodavatelských řetězců si organizace musí uvědomovat také dopady na distribuci a jejich maloobchodní partnery. Skladování zásob, obalů a kritických surovin se stává důležité pro zajištění obchodních operací společností.

V rámci integrace mnoha organizací do otevřené ekonomiky regionu střední a východní Evropy se tyto společnosti vystavují zvýšenému riziku zranitelnosti v rámci dodavatelských řetězců.

Ve druhém kvartálu roku 2020 se odhaduje snížení zaměstnanosti na plný úvazek o **7,8 %** nebo **12 milionů**.

93 % světové populace žije v zemích s určitými omezeními cestování nebo exportu.

K nejvíce ohroženým odvětvím patří ubytování, gastronomické služby, výroba, maloobchod a administrativa.

V Maďarsku, České republice a na Slovensku tvoří export zboží a služeb více než **80 % HDP** (na Slovensku dokonce **96 % HDP**).

Hospodářská komora České republiky odhaduje v souvislosti s protikrizovými opatřeními propad zisků z prodeje mezi **40 % a 60 %**.

4 Dopad COVID-19 na dodavatelský řetězec

Zřízení nových dodavatelských vztahů a mapování dodavatelského řetězce

V důsledku omezení po celém světě byla značně ovlivněna dodávka zboží a strategicky důležitých materiálů námořní, leteckou i nákladní dopravou.

Tyto okolnosti vedly mnoho společností k tomu, aby začaly hledat lokální řešení k vyplnění vznikajících mezer ve svých dodavatelských řetězcích, na základě čehož v krátkém časovém období navázalo velké množství společností nové obchodní vztahy s různými lokálními subjekty.

To vystavilo organizace určitým rizikům, přičemž hlavním rizikem je navázání obchodních vztahů, aniž byli potenciální obchodní partneři řádně prověřeni. Navíc je důležité pochopit, jak se současné dynamické změny v dodavatelském řetězci stávají pro obchodní operace ještě důležitější než obvykle.

Vzhledem k vážnému narušení globálních dodavatelských řetězců je třeba, aby organizace upravily své dodavatelské řetězce tak, aby zmírnily vliv možných dopadů na obchodní operace.

Organizace musí kromě jiných faktorů zohlednit i alternativní a aktivní zdroje dodávek a přípravu na možné změny zásobovacího kanálu.

© 2020 Deloitte Česká republika

Ačkoliv je bezpečnost zaměstnanců a klientů pro společnosti v mimořádných situacích nanejvýš důležitá, musí se zabývat i tím, aby zajistily co nejefektivnější kontinuitu svých činností. Vypuknutí koronaviru zvýšilo význam sociálního odstupů, což vedlo společnosti k zavedení opatření souvisejících s prací z domova. Společnosti, které byly zvyklé komunikovat se zákazníky osobně, se začínají dívat na své podnikání z různých úhlů a hledají vhodné způsoby, jak dělat věci jinak.

Hlavní rizika

Reputace nových dodavatelů v dodavatelském řetězci

Neblahé finanční výsledky nových dodavatelů

Nepředpověditelné dopady a ujednání

Negativní mediální informace o potenciálních dodavatelích

Neschopnost naplnit potřeby dodavatelského řetězce kvůli nefunkčním kanálům

Existující třetí strany se nedokáží přizpůsobit změnám

Dodatečná

1 miliarda Kč

byla poskytnuta podnikatelům postiženým COVID-19 v rámci úvěrů s nulovým úrokem.

ČNB snížila v květnu základní úrokovou sazbu o 75 bazických bodů na **0,25 %**.

Reuters odhaduje, že sektor služeb přišel v důsledku karantény o více než **50 miliard Kč**.

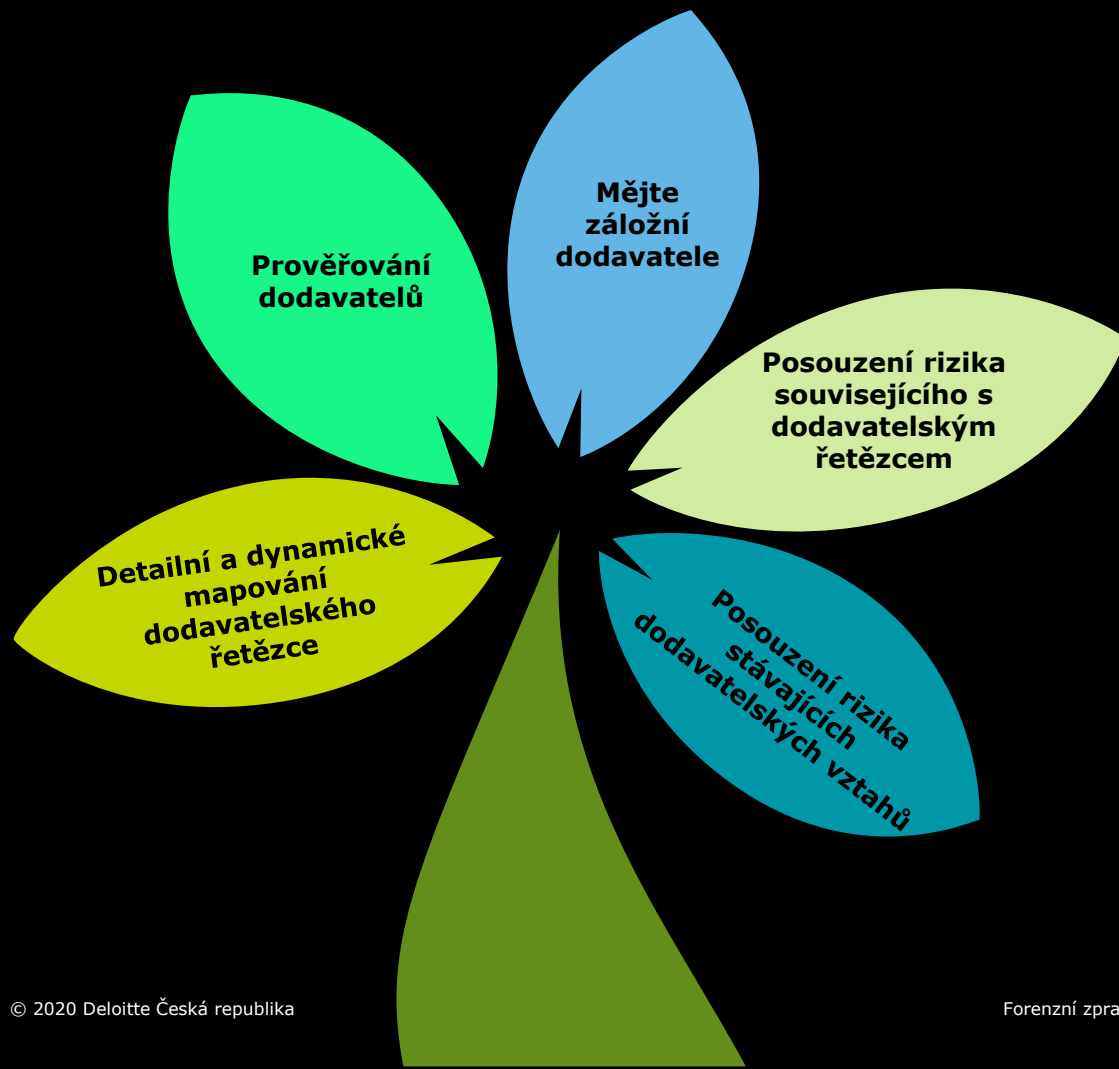
Mezinárodní měnový fond předpokládá, že 19 zemí eurozóny pocítí **7,5%** smrštění smíšených ekonomik.

Národní banka Slovenska odhaduje během roku ekonomický propad mezi **4,5 %** a **9,6 %** a ztrátu zaměstnání u **130 000** osob v důsledku COVID-19.

5 Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky

Detailní a dynamické mapování dodavatelského řetězce

Zhodnoťte, jak mohou rizika spojená s COVID-19 ovlivnit vaše dodavatele 1. a 2. stupně. Vytvoříte si úplný obraz o tom, jak se změnil váš dodavatelský řetězec a jak bude vypadat z krátkodobého a dlouhodobého hlediska.

Provérování dodavatelů

Porozhlédněte se po alternativních zdrojích materiálu, které nejsou příliš ovlivněné různými omezeními. Provéřte si všechny potenciální dodavatele, jejich podnikání a mediální reputaci, abyste minimalizovali riziko navázání potenciálně nevhodných obchodních vztahů.

Mějte záložní dodavatele

Pro snížení dopadu v případě dlouhodobé krize a celkového rizika by se organizace měly pokusit vytvořit nové vztahy s více dodavateli, aby tak snížily riziko nefunkčního dodavatelského řetězce s jedním dodavatelem.

Posouzení rizika souvisejícího s dodavatelským řetězcem

Organizace by si měly vytvořit proces (založený na posouzení rizika), který identifikuje a vyhodnotí vznikající rizika spojená s dodavatelským řetězcem. Všechna identifikovaná rizika by měla být průběžně monitorována a jakýkoliv dopad jejich změn včas vyhodnocen.

Posouzení rizika stávajících dodavatelských vztahů

Rizika vládních opatření pro dodavatelský řetězec by měla být vyhodnocena nejen pro vaše současné dodavatele, ale i pro jejich dodavatele (dodavatele dodavatelů).

6 Dopady COVID-19 na Phishing

Manažeři se usnesli **snížit platy** během krize... pro více informací klikněte zde. **Vaše HR.**

Co je phishing?

Phishing je druh podvodu, při kterém podvodník využívá zbrklosti či neopatrnosti oběti, která nevědomky uvede citlivé osobní údaje, kterých pak podvodník zneužije. Nejčastěji se vyskytuje v podobě podvodných e-mailů či SMS (SMiShing), ale dobře zafunguje i přes telefonní kanál (Vishing). V češtině můžeme hovořit o tzv. rybaření, a to proto, že pachatel nahodí udici a čeká, kdo se na návnadu chytí.

Během krize, a nejen té koronavirové, se obecně zvyšuje počet těchto podvodných schémat, protože jsou lidé ve stresu a náchylnější k neopodstatněným rozhodnutím. O tom svědčí i spousta článků a výstrah vydaných autoritami zemí nebo firem zabývajících se internetovou bezpečností.

Už během prvního měsíce propuknutí nákazy v Číně společnosti zabírající se kyberbezpečností zachytily phishing e-maily související s COVID-19.

 100 000 000 phishing e-mailů blokových firmou Google **každý den**

 20 % z nich souviselo s COVID-19 podvody*

*13.-17. dubna 2020

Phishing během COVID-19

Například známá česká antivirová společnost upozorňuje na zvýšenou aktivitu podvodných e-mailů a stránek, které se snaží uživatele zlánařit k nákupu ochranných pomůcek, virových testerů nebo k zaslání peněžního daru do nově vytvořené finanční sbírky na pomoc obětem. Nic z toho ale není reálné a oběť v dobré víře klikne na odkaz, který ji přesměruje na webovou stránku, jež zaznamená všechny údaje vyplněné obětí a poskytne je podvodníkům, kterým nic nebrání tyto údaje zneužít.

Pachatel využívá nepozornosti obětí, a tak mu stačí prohodit některá písmena v e-mailové doméně nebo je jednoduše vynechat, a pak psát například z domény „@gmal.com“. Dochází také ke zneužití jmen veřejně známých organizací, a to především WHO („World Health Organization“), kdy pachatel vytvoří falešnou doménu, třeba who.alerts@global.org.

Pachatelé mohou také zneužít doménu vaší firmy. Mohou se tak vydávat za někoho z vedení společnosti nebo za HR oddělení, které chce plošně informovat o platech a bonusech během pandemie pomocí odkazu uvedeného v podvodném e-mailu.

Mohou se vydávat také jednoduše za vašeho vedoucího, který potřebuje urgentně něco zjistit z příloženého souboru. Soubor bude mít název „COVID-19_hrozby_pro_firmy.pdf.exe“, což může při přehlédnutí evokovat PDF soubor s důležitými informacemi. Avšak po otevření si nevědomky nainstalujete třeba trojského koně. Někteří uživatelé mohou mít schované koncovky souborů, takže bude viditelná pouze „.pdf koncovka“.

...v každém případě, zachovejte klid a e-mail smažte!

Pokud chcete zjistit, jak jsou na tom vaši zaměstnanci a zvýšit jejich povědomí o phishingu, můžete zaslat simulovaný phishing e-mail, po němž bude následovat e-mail se školením nebo informacemi pro ty zaměstnance, kteří neidentifikují e-mail jako pokus o phishing.

Budte ale opatrní! Nedbalé použití této techniky může vést k porušení zákonů!

7 Jak se mohou společnosti chránit před identifikovanými riziky

**Vyvarujte se
urgentnímu
jednání**

**Ostražitost a
zdravý rozum**

**Sdílení
osobních údajů**

**Během krize si
dejte pozor**

**Antivirus a
antiphishing –
rozšíření**

Nezveřejňujte osobní informace

Toto obecné pravidlo platí pro celý internet. Své osobní nebo finanční informace byste nikdy neměli zveřejňovat prostřednictvím e-mailu. Ověřte si společnost požadující vaše údaje na jejích webových stránkách a podívejte se na kontakty. Žádost o informace si můžete ověřit telefonicky nebo osobně.

Bud'te ostražití a používejte zdravý rozum

K odhalení podezřelých e-mailů používejte zdravý rozum. Vždy zkontrolujte, jestli je e-mailová adresa napsaná správně, neklikejte na podezřelé odkazy a neotvírejte e-mailové přílohy z neznámých a neověřených zdrojů. Mohli byste tak jednoduše zanést vir do svého zařízení. Pokud si chcete odkaz ověřit, je lepší použít k tomu Google nebo jít přímo na web dané společnosti. Phishing e-maily mají často neosobní styl pozdravu, např.: „Vážená paní/pane“, protože jsou určeny širokému obecnstvu.

Vyvarujte se urgentnímu jednání

Podvodníci od vás budou vyžadovat okamžitou reakci, např. žádostí, abyste na něco klikli nebo vyplnili dotazník v časové tísni. Zpráva může připomínat obnovení pojistky od vaší pojišťovny nebo se může jednat o darování peněz na pomoc v boji proti krizi. Obvykle budete přesměrováni na stránky sbírající údaje. Budte rozvážní a nezapomeňte důkladně zkontrolovat všechny naléhavé e-mailové žádosti!

Během krize si dejte pozor

Dávejte si pozor na falešné organizace zabývající se dárcovstvím nebo na e-shopy prodávající potřebné či nedostatkové zboží (roušky, dezinfekce...). Vždy si zkontrolujte jejich webové stránky, funkčnost zákaznické linky, jejich kontakty a podívejte se také na recenzi konkrétní společnosti. Podvodníci využívají strachu a emocí, které jsou během krize umocněné, ve svůj prospěch.

Aktualizujte si pravidelně svůj antivirus

Ujistěte se, že máte ve svém zařízení funkční a aktualizovaný anti-malware a antivirový program. Společnosti nabízející antivirovou ochranu vám s tímto problémem mohou pomoci. Věděli jste například, že si můžete do svého prohlížeče nainstalovat add-on proti phishingu?

Obraťte se na nás, pokud máte otázky k problematice uvedené v tomto zpravodaji anebo další otázky z oblasti prevence, odhalování a vyšetřování neetické a podvodné činnosti v organizacích:

Alexander Nagy

Partner | CE Forensic

Deloitte Advisory s.r.o.

Churchill I, Italská 2581/67, 120 00 Praha 2

Mobil: +420 734 523 526

alnagy@deloittece.com | www.deloitte.com

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), síť jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Více informací o naší globální síti členských firem je uvedeno na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 245 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí [Facebook](#), [LinkedIn](#) či [Twitter](#).

Společnost Deloitte ve střední Evropě je regionální organizací subjektů sdružených ve společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, která je členskou firmou sdružení Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve střední Evropě. Odborné služby poskytují dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, které jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty. Dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited patří ve střeoevropském regionu k předním firmám poskytujícím služby prostřednictvím více než 6 000 zaměstnanců ze 44 pracovišť v 18 zemích.

© 2020 Pro více informací kontaktujte Deloitte Česká republika.